

Approbatio Doctoris Sorbonici.

Beago infrascriptus Doctor Theologus, Socius Sorbonicus, & Custos Sanctae Crucis in Ecclesia Lugdunensi, legi & probavi Tractatum Panegyricum de Sanctissima Maria Domina nostra, in Debora & Iahele calitus figurata, Authore R. P. MARTINO DEL CASTILLO, Ordinis S. Francisci: in cuius fidem manum apposui. Die 28. Ianuarii, anno 1690.

COHADE.

LECTORI

LECTORI BENEVOLO,
ET SOLERTI.

MORALIA jampridem documenta concepta, ad impolitam linearum transcripta congeriem, supra litteræ expositionem contextus libri Judicium, capitibus IV. & V. complexa, tibi (LECTOR BENEVOLE) decreveram prælibare, addito pro Operis colophone Panegyrico hoc Tractatu de MARIA immaculata Dei Matre, eo stylo quo *Susannam* quondam dictavimus illustratam: & jamjam repetito calamo totum iterum Volumen proprio pugno (absque ullo amanuense, uti in Operibus aliis) rescribere prætentabam, ut uno hinc Mexici relicto codice, defæcator maria transfretans, peragransque regiones, Antuerpienses, aut Lugdunenses inviseret Officinas (non enim facile, nec absque magnis sumptibus sudant in America Typographiæ,) etiamsi quadriennium sit expectandum desiderantibus prælum: quum occurrentes amicos doctos hunc de MARIA Deipara Domina nostra perlegentes Tractatum audivi dolere de Typographorum penuria, & de diurnitate annorum, quam ultima manus, & totius Operis moralis cum panegyricis Virginis laudibus inaugurarabatur tarda conscriptio. Familiares igitur enixè, & quasi vim mihi affarentes, & tanquam ægrum intemperantem coercentes, uti de casu haud dissimili Seneca loquitur epist. 65. postularunt quamprimum, dum possilitas sese offerret, seorsim transmittere in litterarium torcular Panegyricas Illustrationes Deiparae; nam in Beatissimam Dominam pia Fidelium affectio non sustinet moras. Me amicorum votis parente, laborem frustra æstimavi consumere, denuò duo ad minus totius Operis exemplaria Commentariorum, litteralibus & moralibus lucubrationibus referta transcribere, ne forsan opposita juxta se posita magis eluiscerent, imò ne mea aliorum luce obtenebrarentur Commentaria. Quemnam hæc luminis doctrinæ selectæ radiolum emitterent, obstricta fulgoribus Aphorismorum Illustrissimi Domini Gasparis de Villaroël, Ariquensis Episcopi? Quem Villaroël, traherent ad lectionem, lectis Commentariis perdoctis Ioannis Freire, in priora VII. Joannes Freire. Judicum capita? Ecquem aliquo invitarent lepore, habentem tria in Judices V.O. lumina locupletissimis discursibus & paragraphis R.P. Emmanuelis de Naxera, re- Enam Nax. ferta; cui suppar extat subtilitate & ingenio ejusdem Societatis IESU Author Christophorus de Vega, septem etiam priora enucleans libri Judicum capita. Ad tot Christoph. Vega. ergo coruscantia fidera quid mea facula additura erat? Ecquænam mei convenitio finalis ad astra doctrinæ præfulgentia radiis?

Verùm enimverò, quia præfati voluminis Judicum exegeticici Hermetes, litteræ & moralibus Commentariis solummodo contenti, non nisi per transennam de MARIA Deiparae laudibus degustanda nobis paucula propinant; idcirco libenter cedo in litteralibus & moralibus illustrium scholiis Virorum, ne quæ excogitaveram Commentaria, juxta illa collata vilescant. At ne ex toto transactum in litteralibus & moralibus meis discursibus, veluti cassum deperdam laborem, pro litera Exegesis decurret in limine; & in calce Operis moralia (etsi insipida) per propositiones varias, sex in vespertinis excussa repieres concionibus. In toto ergo corpore

Ad Lectorem.

corpo Tractatus Panegyricas de Sanctissima Virgine MARIA , ex præcitatibz duobus libri Judicum erutas capitibus theses tibi offero , ne quæ de adumbrata in Debbara , & Iahel Deipara præfati conticuere Doctores , nos etiam sinamus sub duplice imagine delitescere .

Proh ! nunquam perstrepens deficit inter olores anser . Profiteor (illum alio-
quor) me nescire garrulæ pigmenta Rhetoricæ ; nam quæque hueusque scripsi ,
rudi & plano stylo exaravi : unde in meo scirpo nonnullos , quibus indulgeas , re-
peries nodos . Verto ad Lectorem calamus . Non te terreat , aut impellat ad nau-
seam Versionum aliarum , præter Vulgatam Lectionem , diversitas ; nam qui
mentis (ut ego) laborat inopiâ , sitique eruditioñis astuat , quærit rivulos , ut aquam
sapiencie ex fonte , quem alias non attingit , exhausta . Oro te in sagaci hujuscce
Tractatuli scrutinio , capere animum , non verba carpere ; nam hoc ejus est pro-
prium , qui in studiosorum hominum labore non fuit : semper enim audet inepte
loqui , qui aptè nunquam scivit vel unam litterulam delineare . In Tractatus hujus
decursu multa offendes , quæ tibi echo resonabunt ut dicta , alienumve triplicem
redolentia digitum . Si primum decernas quæ censor reprehendere , expende prius
textum & sensum ; hunc enim forsitan laudabis diversum : si secundum præsumis
meam ad inertiam ut rigidus exactior referre , antequam me inuras ignaviae senten-
tiâ , meditare aut meam mentem caloris illud punctum alieni attigisse intellectus
(quod forsitan diversa Patris authoritas comprobabit ,) aut me in ipso contextu co-
actum reperies enuclea ab altero transcripsisse . Si hoc tibi in Scriptore videatur
deforme , quære unum phœnicem , & ipso fruere : ac si dignum aspera reputes ob-
jurgatione , argue & Angelum Gabrielem , eundem ac nostra Debbara resumentem
sermonem pro Deipara salutanda , quo antiqua nostra herois Iabelem coheroideim
prælaudarat , libid. 5. vers. 24. ibi : *Benedicta inter mulieres Jabel . Quæ verba ex-*
Jud. cap. 5.
Cornel. à Lapide.
pendit sic Cornelius à Lapide inibi : Hinc Gabriel Angelus sumpsit suam salutationem ,
Psal. 34.
qua Beatam Virginem salutavit , Luce 1. dicens : Ave gratia plena : Benedicta tu in mu-
Luc. cap. 1.
lieribus . Iabel enim fuit typus Beatae Virginis . Et præfata repetentem sententiam
1. Reg. c. 2.
Matthai cap. 2. & 4.
Cajetanus.
Angeli Elisabetham accusa , sic MARIAM Deiparam Luc. 1. vers. 42. salutantem :
Benedicta tu inter mulieres . Et si audes , fastidito etiam Davidis orationem psal. 34.
vers. 9. simul cum cantico Maria , utpote verba jam decantata labris & ore Anna
scripsisti , scribe , & insimul legendo Matthæi texium cap. 2. vers. 2. & cap. 4. vers. 17.
preme Cajetani verba sic super 4. Matthai caput , loquentis : Adverte quod IESVS
Terentius.
(ait Purpuratus Thomas) ab eadem materia inchoat prædicationem , à qua incepérat
Ioannes ; ad exemplum nostrum , ut non dedignemur inchoata etiam ab aliis minoribus
bona prosequi . Si enim Dominus Jesus assumens Ecclesiastæ munus , ad primam
sui subsumit concionem thema idem , quod suus servus , & discipulus Joannes po-
pulo proposuerat : ecce ego vilis & ignarus homulus , pro occasione , aut pro le-
gitima elucubratione textus de signabor repeterem optima , quia tu incidenter aut
legisti , aut audivisti ? Quod concepi , non tibi vendito ut totum novum , licet sic ,
uti de novo elaboratum , & denuò à me , non vero ab alio concinnatum : meum
enim est agnoscere illud Terentii in prologo ad Eunuchum , num. 41. dicentes : Nu-
lum est jam dictum (id est nunc dictum) quod non sit dictum prius . Sicut & tuum est ,
ô Lector sapientissime , alienis agnoscere erratis . Vale .

EXEGE

EXEGESIS HISTORIÆ DEBBORÆ ET JAHELIS;

Deprompta ex Capite IV. libri Judicum , juxta litteram , tam pro
Panegyricis Illustrationibus eruendis , quam pro Moralibus
propositionibus è contextu in fine exsuandis .

SA MUEL gestorum Israëlis Judicum oculatissimus indagator , ea dicti-
cans infornitia , quæ Hebræorum sub Aodo , & post ejus mortem (tertia
jam tribulatione imminentे Israëlis , ab exitu de captivitate ex Ægypto)
evenere populo , hunc insequente Iabino Chananæis imperante in Asor
civitate ; hujus in Israëlitas tyrannidem , vigentem anno à condito mundo 2721.
non sine magno audientium stupore refert . Igitur decadente è vivis Aodo (cuius
nomen Laus interpretatur ,) Israëlis populi judice , Hebræi æternum aspernantes
Judicem , iterum in idolatriam relapsi , in miseram servitutem memorati devenere
Iabini , cuius nomenclatura id sonat , quod Intellectus , Sensus , sive prudentia : qui ut
Hebræorum populum subjugaret , quem à viginti annis tributorum ingenti pon-
dere compresserat , cuneis convocatis militum , sui belli copias ducentem destinat
procacem virum , audaciâ oris & operis insolentem de genere giganteo , nomine
Sisaram : (etymologicè Visio equi , Tollens recedentem , Tinea , Videus hirundinem ,
sive Exclusio gaudi ;) quem jam pridem ipse Iabini Proregem in Haroseth Gentium ,
in sylva scilicet fugitivorum , seu in munitione arcium allophylorum , designaverat
ad edomandas illuc confluentes desertoꝝ catervas . Polemarchus igitur Sisara non-
gentos Iabini falcatos præparat currus , vel ex Iosepho lib. 5. Antiquit. cap. 6. ter mil-
le , contra Israëlem præliaturos . Dicebantur enim Falcati currus machinæ illæ bellicæ
plena falcibus & gladiis ; nam inter rotarum radios plura eminebant spicula & en-
ses varii , ut quidquid obvium equis concitatis adfuisset , discerperent ac dilace-
rarent , ita ut pedestres milites eis haud facile resistere possent . Hisce igitur ar-
mis , testantibus Israëlitis Iosue cap. 17. vers. 16. usi fuere Chananæi ; aiebant enim
illi inibi : Non poterimus ad montana descendere , cum ferreis curribus utantur Cha-
nanæi . De quibus jam etiam fuerat enuntiatum cap. 1. Iosue , vers. 19. falcatis curri-
bus abundare ; nam prædictæ machinæ bellatorizæ , modò Falcari , modò Ferrei , mo-
dò Falciferi currus vocabantur . A nativitate enim Abrahe circa annum mundi 2038.
ante imperium Iabini 683. Thebæi falcatorum curruum in præliis utebantur armis ,
sub Soreb & Menes regibus Thebæorum , à quibus Ogygia populi id genus acce-
perant offensionis , antequam inchoaret imperium XVII. Regum Pharaonum : quo-
rum illius nominis duodecimus , alias Chencris appellatus , adversus Hebræos excun-
tes de Ægypto usus est curribus falcatis , cum quibus & ipse , & sui in Rubro mari
fuere submersi . Indigitat assertum illud Statius Pepinius lib. 10. sua Thebæid . ubi
sic accinit :

Antea falcato lustrantem mania curru
Desuper Ogygia pepulit gravis impetus hasta .

Hinc falcatorum curruum usum translatum ad gentes alias postea credimus fuisse ,
dicente Alexando ab Alex. libro 7. dierum genial. cap. 22. prope finem , hæc : Assyri ,
Arabes atque Asiatici omnes frequentius de curru praliantur . Etenim quod Scriptura
Sacra solummodò suppet nongentos falcatos Iabini currus , quos secum Sisara de
Haroseth Gentium adduxerat in planitem torrentis Cison , & non alia duo millia

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

Statius.

Alex. ab Alex.

i

86